

Hvordan er det å være 10–12 år i Groruddalen?

Resultater fra Ungdata junior-undersøkelsen 2019

For første gang har ti- til tolvåringer i samtlige bydeler i Groruddalen deltatt i Ungdata junior-undersøkelsen. De fleste barna oppgir at de har det bra. Jenter og barn med lavere sosial bakgrunn kommer dårligere ut på en rekke områder, og dette gjelder særlig deltakelse i faste fritidsaktiviteter.

Av Sara Anne Warhuus, Kompetansesenter rus – Oslo (KoRus), Velferdsetaten

Groruddalen ligger nordøst i Oslo og består av bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner, med til sammen om lag 140 000 innbyggere. I mai/juni 2019 deltok samtlige bydeler i Groruddalen i Ungdata junior-undersøkelsen. Det er en undersøkelse for elever på mellomtrinnet i skolen, det vil si for barn i alderen 10–12 år. Denne artikkelen gir en oversikt over hovedfunn fra undersøkelsen, om hvordan barna har det og hva de gjør. Barna stilles blant annet spørsmål om deres livskvalitet og helse, om venner, skole-trivsel, fritidsaktiviteter og om forholdet til foreldrene og nærmiljøet generelt.

Dette er en aldersgruppe man trenger mer kunnskap om. 10–12-årsalderen representerer en brytningstid mellom barndommen og ungdomstiden. Noen barn i denne alderen vil være opptatt av spørsmål omkring egen identitet. For andre starter en løsrivelse fra foreldrene. Mange blir mer selvstendige og får lov til å gjøre mer enn før. Noen begynner også å komme i puberteten i denne perioden.¹ Vi har kjennskap til hvordan disse barna har det på skolen fra blant annet Elevundersøkelsen, mens det er første gang det gjennomføres en spørreundersøkelse om barn i denne aldersgruppen sin helse og trivsel utenfor skolen.²

¹ Løvgren, M., & Svagård, V. (2019). Ungdata junior 2017–2018. Resultater fra en spørreundersøkelse blant elever i alderen 10 til 12 år. NOVA Rapport 7/19

² Cederkvist, G. A. (2018). Hvordan bruke resultatene fra Ungdata junior? – fra et helseperspektiv. Retrieved from <http://www.forebygging.no/Kronikker/2018/Hvordan-bruke-resultatene-fra-Ungdata-junior---fra-et-helseperspektiv/>

Sammenheng

- Ti-tolvåringer i Groruddalen skiller seg lite fra jevnaldrende i landet for øvrig. De fleste barna svarer at de trives og er trygge i nærmiljøet, at de har nære venner og et godt forhold til foreldrene sine.
- Samtidig viser undersøkelsen at noen barn ikke har det så bra. De føler seg ensomme og triste, og noen har et dårlig selvbilde. Noen barn rapporterer også om mobbing og stress.
- Undersøkelsen avdekker en del forskjeller mellom kjønnene, og jenter kommer dårligere ut på flere områder. Blant annet opplever de mer stress og dårligere livskvalitet enn guttene.
- I likhet med annen statistikk viser også denne undersøkelsen at Groruddalen har en høyere andel barn med lav sosioøkonomisk status enn landet for øvrig.
- Barn med færre ressurser hjemme kommer dårligere ut enn andre barn på flere områder. Blant annet driver de i mindre grad med fritidsaktiviteter, er mindre tilfredse og trygge i nærområdet sitt og har færre nære venner.
- Samtidig ser man at det er mindre forskjeller etter sosioøkonomisk bakgrunn i Groruddalen enn det de nasjonale Ungdata junior-tallene for samme aldersgruppe viser.

Kunnskapen vil være nyttig i det forbyggende arbeidet med barn og ungdom, og tallene vil supplere Ung i Oslo – undersøkelsen som gjennomføres hvert tredje år på ungdomsskolen og videregående skole. Ved å ha data fra mellomtrinnet vil man kunne danne seg et bilde av ungdommenes utvikling over tid. Funnene fra denne Ungdata junior-undersøkelsen gir kommunen viktig informasjon som sammen med lokalkunnskap og annen statistikk kan benyttes blant annet i folkehelseplaner og bydelsplaner. Undersøkelsen kan også være til nytte for skoleverket, foreldre og elevene selv.

Barnekonvensjonen³ sier at barnet har rett til å bli hørt, og Ungdata junior er en anledning for barna til å besvare spørsmål omkring hvordan de har det både på og utenfor skolen.

3 Barne- og familiedepartementet. (1991). FNs konvensjon om barnets rettigheter : vedtatt av De Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991. Oslo: Barne- og familiedepartementet.

Metode og spørreskjema

Spørreskjemaet til Ungdata junior har blitt utviklet over to år gjennom et samarbeid mellom Ungdatasenteret ved NOVA- OsloMet, Asker og Bærum kommuner og KoRus Øst. Første gjennomføring var i 2017. Oslo var for første gang med i 2018 med to skoler i en delbydel i Østensjø og flere skoler i Bydel Alna.

Elevene får informasjon om undersøkelsen i forkant. Det er i tillegg laget en informasjonsvideo om Ungdata junior som elevene kan se. Den elektroniske spørreundersøkelsen gjennomføres i skoletiden, og det er frivillig å delta. Undersøkelsen er anonym, og innhentede opplysninger behandles konfidensielt. Et informasjons-skriv til foresatte går ut to uker før spørreundersøkelsen, hvor de har anledning til å reservere seg mot at barnet deltar. Foresatte har også anledning til å få tilsendt spørreskjemaet i forkant dersom det er ønskelig. Spørreundersøkelsen er godkjent av NSD, og de anonymiserte dataene oppbevares på en sikker og forsvarlig måte. Deltakelse foregår ved at barna logger seg inn på en nettside med en tilfeldig engangskode. Spørreskjemaet har 19 bolker med spørsmål, og hver kategori har ett til seks delspørsmål. Hovedtemaene i spørreundersøkelsen er livskvalitet, foreldre, venner, skole, nærområdet, fritiden, mediebruk, mobbing og helse. På slutten av spørreundersøkelsen står det en forklaring på hvem barna kan kontakte dersom det å svare på undersøkelsen har brakt opp vanskelige tanker og temaer. Elevene har også anledning til å hoppe over spørsmål.

Kompetansesenter rus (Korus) Oslo er kontaktleddet mellom NOVA og bydelene. Korus formidler informasjon, koder og veiledning underveis. Hver bydel har en kontaktperson som igjen har kontakt med de ulike skolene. Korus formidler bydelsrapporter og skolerapporter til kontaktpersonene, og er behjelpelige med å presentere, tolke og analysere data ut i bydelene. Denne artikkelen baserer seg på tall fra Ungdata junior Groruddalen 2019-rapporten som er tilgjengelig på Korus Oslo sin hjemmeside (www.korusoslo.no).

Med unntak av skolene Skjønnhaug og Jeriko i Bydel Alna var det full skoledeltakelse fra hele Groruddalen. De to nevnte skolene var med i fjorårets Ungdata junior-undersøkelse, og er dermed representert i rapporten til Løvgren and Svagård (2019)¹, som kommer til å være noe av sammenlikningsgrunnlaget i drøftingen og som refereres til som «nasjonale tall». Kønnsfordelingen er nokså lik på alle trinn.

Flesteparten (91 %) av barna som har svart på årets undersøkelse sier at den gir et godt bilde av hvordan de har det. 88 prosent syntes det var lett å svare på spørsmålene. 97 prosent svarer at de har svart ærlig på spørsmålene. 3 av 10 syntes at spørreundersøkelsen var for lang. 8 av 10 syntes de fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant.

Tabell 1. Antall deltakere og svarprosent (i parentes) per bydel.

	Antall deltakere	Svarprosent
Bydel Alna	836	79 %
Bydel Bjerke	986	85 %
Bydel Grorud	836	91 %
Bydel Stovner	1177	87 %

I denne artikkelen presenteres tall for Groruddalen⁴ i sin helhet med mindre annet er spesifisert. Det forekommer ulikheter mellom bydeler, delbydeler i Groruddalen og mellom skoler. Hver bydel har mottatt en bydelsrapport. De fleste skolene har mottatt en egen skolerapport til intern bruk.

Barnas sosiale bakgrunn

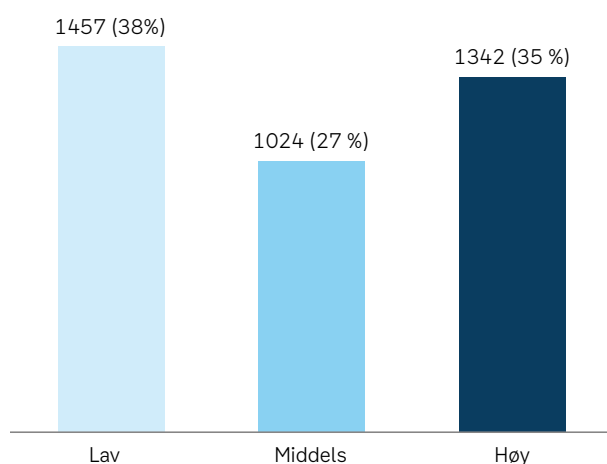
I alt deltok 3 839 elever fra 5.–7. trinn i Groruddalen 2019, og svarprosenten var på 85 prosent.

I figur 1 oppgis antall elever i Groruddalen etter sosial bakgrunn.

Som figur 1 viser, er det flest barn som havner i kategorien lav sosial bakgrunn (38 %). Dette er nærmere tre ganger høyere enn landsgjennomsnittet, hvor 13 prosent var i kategorien lav sosial bakgrunn.¹

Blant barna med «høy sosial bakgrunn» utgjør barn fra Bydel Bjerke den høyeste andelen, like over en tredjedel, mens barn fra Bydel Alna utgjør 17 prosent. I kategorien «lav sosial bakgrunn», er det barn fra Bydel Stovner som utgjør den største gruppen med så vidt under en tredjedel.

Figur 1. Andel elever etter sosial bakgrunn i Groruddalen. (N=3 839)

⁴ NOVA og Korus Oslo har også laget en egen rapport som heter «Ungdata junior 2019 Groruddalen» hvor svarene sammenstilles for hele området. Rapporten gir også leseren anledning til å se forskjeller og likheter mellom bydelene omkring en rekke variabler. Rapporten kan lastes ned på Korus Oslo sin hjemmeside: www.korusoslo.no

Sosial bakgrunn

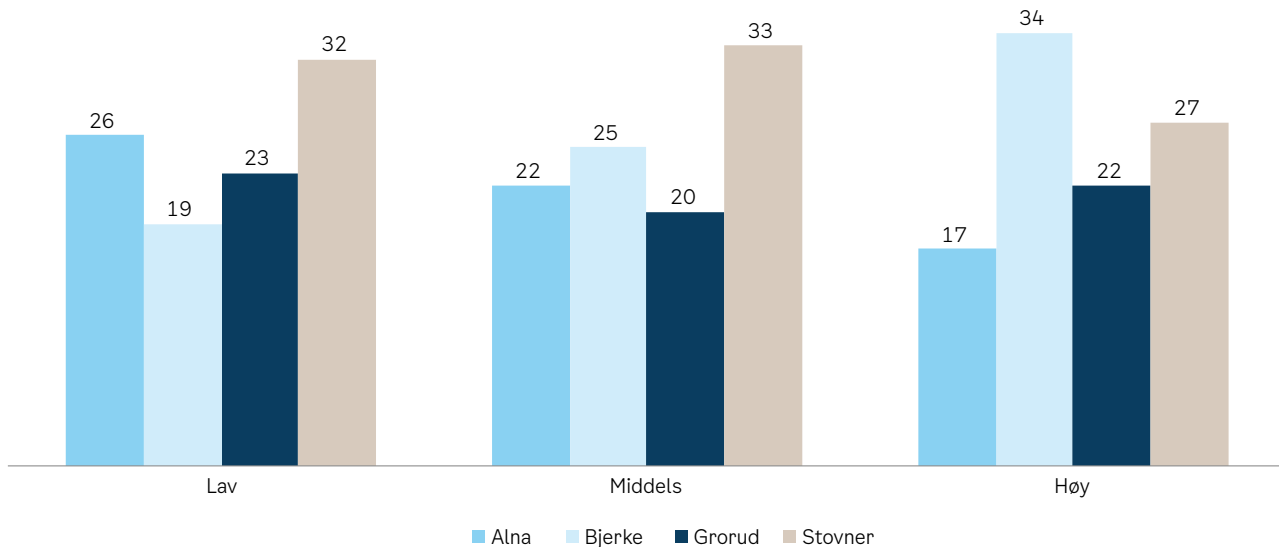
I spørreundersøkelsen blir barnas sosiale bakgrunn undersøkt gjennom spørsmål som kartlegger ulike materielle ressurser i familien. På bakgrunn av svarene blir barna kategorisert i tre sosiale grupper («lav», «middels» eller «høy») etter hvor mange av disse ressursene de har tilgang til hjemme. Spørsmålene er basert på måleverktøyet «Family affluence scale»¹ som er utviklet av Verdens Helseorganisasjon. Elevene blir stilt følgende spørsmål: 1) Har familien din bil? 2) Hvor mange datamaskiner eller nettbrett har familien din? 3) Har du eget soverom? 4) Hvor mange ganger reiste du på ferie med familien i fjor?

Metodiske begrensninger

Ved selvrappotering krysser respondenten selv av på et spørreskjema, og anonymiteten gjør det umulig å etterprøve svarene. Man må være bevisst på at respondenten har mulighet til å foreta en sensurering eller redigere svaret sitt, slik at vedkommende svarer det han/hun føler er mer sosialt akseptert eller i tråd med det som er forventet. I tillegg er det en mulighet for at respondentene ikke forstår spørsmålet, misforstår innholdet eller svarskalaen.² 91 prosent av respondentene svarer at undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan de har det, og 97 prosent at de har svart ærlig på alle spørsmålene. Likevel kan det tenkes at spørsmålene ikke er forstått slik de er tiltenkt eller at de ikke treffer i tilstrekkelig grad. Det kan være at samlemålet for sosioøkonomisk status ikke fanger godt nok opp de sosioøkonomiske forskjellene. Undersøkelsen sier noe om hvor utbredt ulike opplevelser er, men ikke noe om årsakssammenhenger eller hva som ligger bak svarene. Dette må det jobbes videre med lokalt. Ungdata junior er et av flere kunnskapsgrunnlag for det videre folkehelsearbeidet.

² Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2010). Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode (4. utg. ed.). Oslo: Abstrakt.

Figur 2. Prosentvis bydelsfordeling innen de tre sosial bakgrunn-kategoriene.

Egenopplevd livskvalitet

95 prosent av elevene er litt eller helt enige i at livene deres er bra, og det er liten forskjell mellom bydelene. Figur 3 viser hva eleven har svart om egenopplevd livskvalitet.

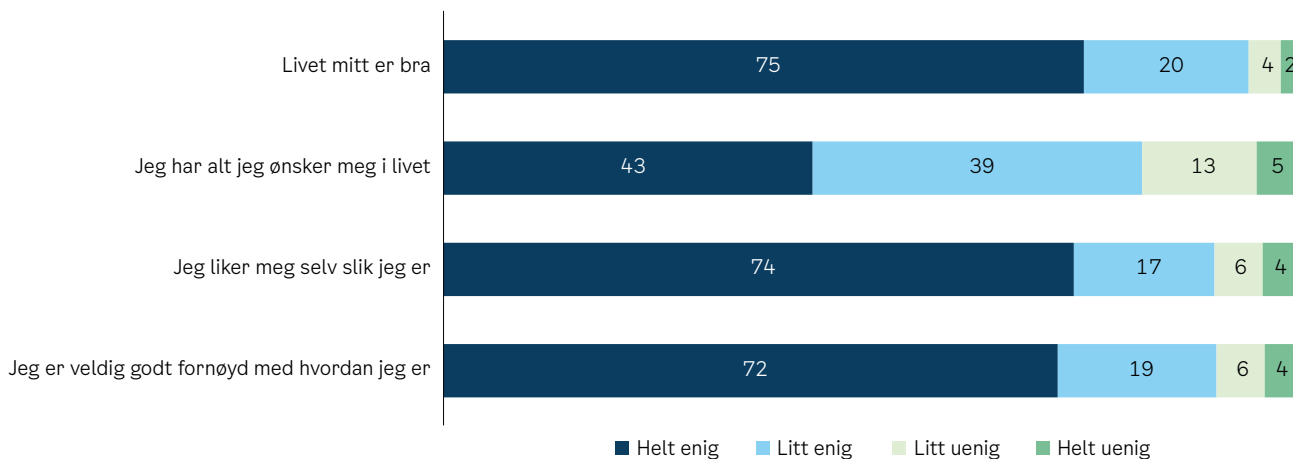
Jentene skårer lavere enn guttene på alle spørsmålene i denne tabellen. De er mindre enige i at livene deres er bra, de er mindre fornøyde med hvordan de er, og andelen som er enige i påstandene faller med alderen. På syvende trinn er det 80 prosent av jentene som liker seg selv sånn som de er. Det er liten forskjell i

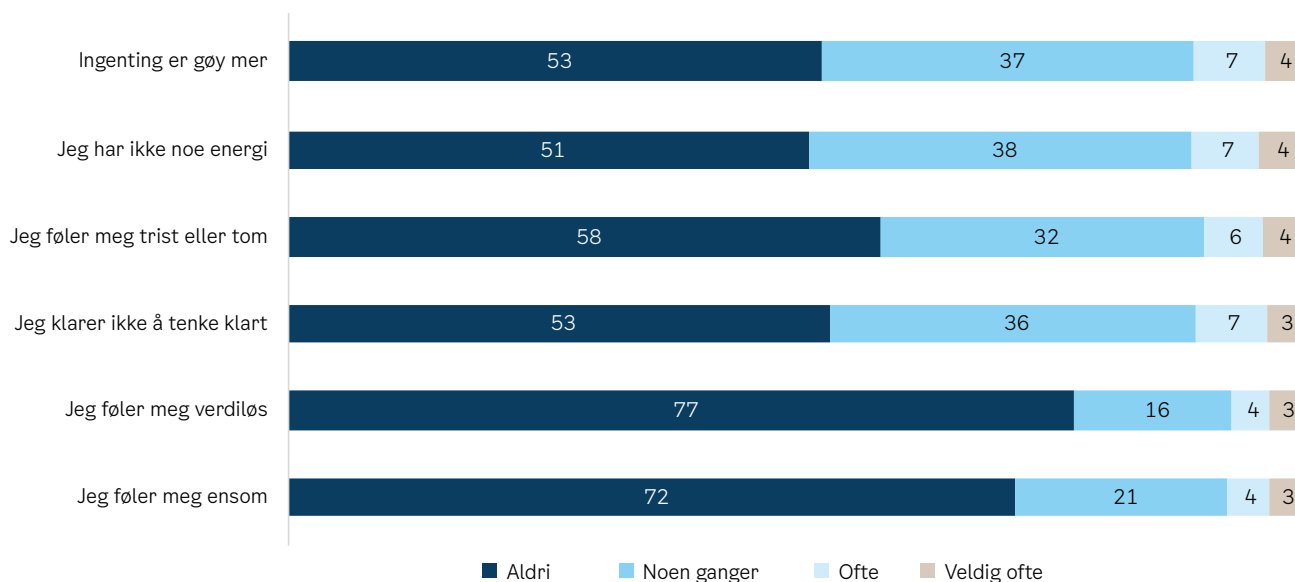
svarene på bakgrunn av sosial bakgrunn, og andelen er på nivå med de nasjonale tallene.

Elevene ble også spurt om ulike negative følelser de har opplevd/kjent på ofte eller veldig ofte (figur 4).

Om lag ett av ti barn opplever ofte eller veldig ofte å ha negative følelser. Dette dreier seg blant annet om å føle seg triste eller tomme, om å ha mangel på energi og om manglende evne til å tenke klart. Syv prosent av barna opplever ofte eller veldig ofte ensomhet. Jentene oppgir å ha kjent mer på negative følelser enn

Figur 3. Hvor enig er eleven i disse setningene? Prosent

Figur 4. Hvor ofte skjer dette med eleven? Prosent.

guttene, og opplevelsene tiltar med alderen. Blant annet har 17 prosent av jentene på syvende trinn ofte eller veldig ofte følt seg triste eller tomme. Når man ser disse tallene opp mot sosioøkonomisk status, er det stort sett jevnt i de ulike sosiale lagene med unntak av ett spørsmål; «ingenting er gøy mer». Her svarer seks prosentpoeng flere av de med lav sosial bakgrunn enn de med høy sosioøkonomisk status at de har opplevd dette ofte eller veldig ofte.

Stress

29 prosent av jentene på syvende trinn føler seg ofte stresset, mens bare 13 prosent av guttene på samme trinn gjør det (figur 5). Mens det er en sterk økning i andel jenter som ofte føler seg stresset for hvert trinn, er andelen stabil blant guttene. Tallene er nokså like mellom bydelene. Hva elevene legger i begrepet stress kan variere. Det finnes både positivt og negativt stress. Når man ser på stress etter sosial bakgrunn, er prosentandelen som ofte har følt seg stresset høyest blant de med høy sosial bakgrunn. Her skiller Groruddalen seg fra de nasjonale tallene hvor andelen som oppgir stress er marginalt høyere hos de med middels og lav sosial bakgrunn.

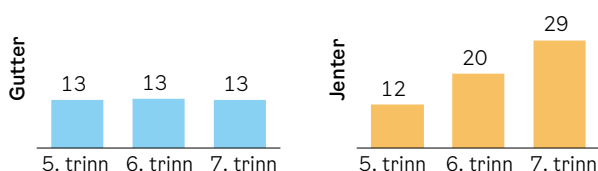
To av ti elever i samtlige bydeler føler seg redde hvis de må snakke foran klassen, og andelen er høyere blant jenter og hos de med middels sosioøkonomisk status. 25–30 prosent av elevene gruer seg veldig når de skal ha en prøve, og jentene gruer seg betydelig mer enn guttene. To av ti elever i samtlige bydeler

gruer seg ofte til å gå på skolen, og dette samsvarer med de nasjonale resultatene. I samtlige bydeler er det ett av ti barn som ikke føler at de passer inn i klassen, og dette kan oppleves som stressende for de barna det gjelder.

Stresset kan også dreie seg om vennskap og status i vennemiljøet. Én av ti elever mangler en nær venn de kan stole på, og en av ti oppgir at de ikke føler at de passer inn blant de andre elevene på skolen. Elevene

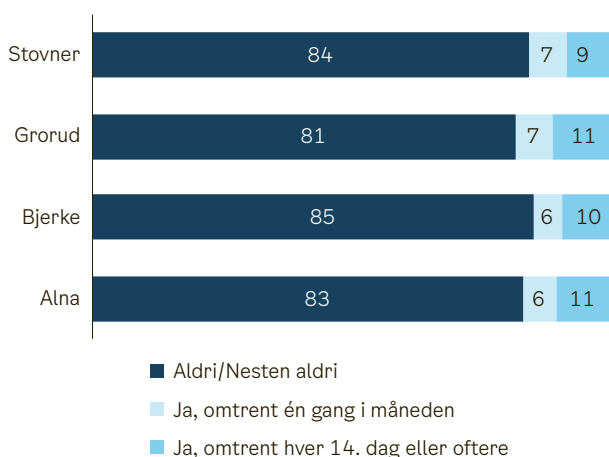
Figur 5. Prosentandel som ofte har følt seg stresset blant jenter og gutter på ulike klassetrinn

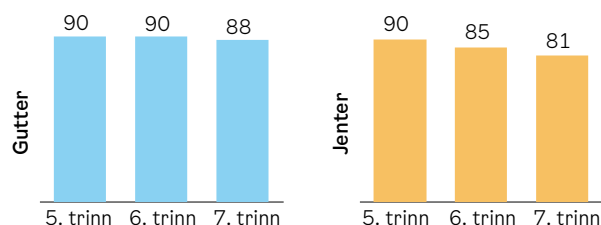
blir også spurt om hva som er viktig for å være populær i vennemiljøet. Det å være til å stole på er den viktigste egenskapen for å være populær i vennemiljøet. Idrett og skoleprestasjoner er viktig for om lag 6 av 10 elever. Merkeklær er viktig for populariteten blant tre av ti elever uavhengig av bydel og sosioøkonomisk status. Merkeklær blir viktigere for hvert trinn. På syvende trinn er merkeklær viktigere for guttene (40 %) enn for jentene (34 %), og andelen gutter som oppgir at merkeklær gir status i vennemiljøet er høyere for Groruddalen sammenliknet med de nasjonale tallene (33 %).

Rundt ett av ti barn har ofte problemer med å sove, og det er en høyere andel jenter som oppgir å ha søvnproblemer. To av ti jenter på syvende trinn har ofte eller veldig ofte problemer med å sove. Andelen elever som har hatt søvnproblemer er noe høyere hos barna med høy sosioøkonomisk status, og dette skiller seg fra de nasjonale tallene, hvor det er barn med lav

Figur 6. Prosentandel som har blitt utestengt, plaget eller truet av andre barn fordelt på bydel.

Figur 7. Prosentandel som er ganske eller veldig fornøyd med helsa si fordelt på kjønn og klassetrinn.

sosioøkonomisk status som har mest problemer med å sove.

Mobbing

Rundt ti prosent av elevene har blitt truet, stengt ute eller plaget av andre barn på skolen eller i fritiden omtrent hver 14. dag (figur 6). Mobbetallene varierer lite mellom bydelene, men det er en del variasjon mellom skolene. Det er en høyere andel jenter som svarer at de har blitt utsatt for mobbing. Andelen som har blitt mobbet avtar med alderen.

Tallene for mobbing er nokså like de nasjonale resultatene for begge kjønn, og i motsetning til de nasjonale tallene ses det liten forskjell på mobbing ut ifra sosioøkonomisk bakgrunn. I de nasjonale tallene er det elever med lav sosial bakgrunn som oppgir mest mobbing, men dette gjelder ikke i Groruddalen.

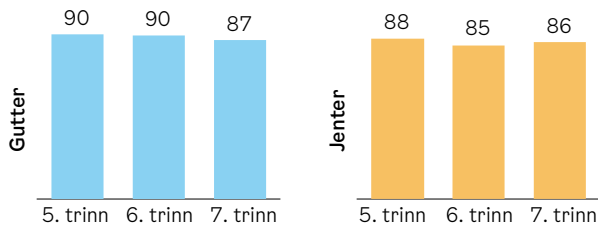
Elevene ble også spurt om de hadde opplevd mobbing og ubehagelige hendelser på nett og mobil. Det de fleste rapporterer er at de har blitt utestengt fra sosiale medier eller at det er skrevet sårende ting. Dette gjelder mer enn én av ti elever. Fem prosent av elevene har opplevd å bli truet på nett.

Opplevd helse

Ni av ti gutter er fornøyd med helsa si. Blant jentene faller andelen som er ganske eller veldig fornøyd med helsa si med ni prosentpoeng fra 5. til 7. trinn (figur 7).

På syvende trinn er altså 19 prosent av jentene ikke fornøyd med egen helse. Det ses liten forskjell ut ifra sosial bakgrunn på denne variabelen i Groruddalen, mens det i den nasjonale rapporten slår negativt ut hos de med lav sosial bakgrunn. Elevene blir spurt om hva slags helseplager de har. 60 prosent av barna har hatt hodepine den siste måneden. 67 prosent har hatt vondt i magen og 58 prosent har hatt vondt i nakke/skuldre. 3-4 prosent av barna svarer at de har disse plagene daglig. Jentene oppgir mer symptomer enn

Figur 8. Prosentandel som er ganske eller veldig fornøyd med nærområdet sitt.

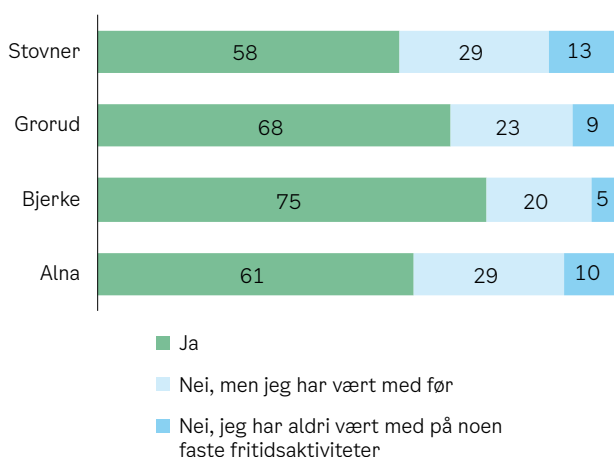

guttene på samtlige kategorier. Eksempelvis har vondt i magen forekommet hos 20 prosent av jentene og 14 prosent av guttene. Minst en fjerdedel av jentene og guttene på samtlige skoletrinn har brukt smertestillende den siste uken. Andelen som har brukt smertestillende er høyere hos de med lav og middels sosial bakgrunn. Utstrakt bruk av smertestillende ses også i de nasjonale resultatene.

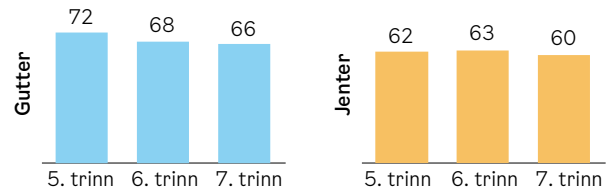
Nærområdet

92 prosent eller mer av barna på samtlige trinn i samtlige bydeler føler seg ganske eller veldig trygge både på skolen, på skoleveien og i nærområdet. Elevene blir også spurt om de er fornøyde med nærområdet der de bor. De fleste barn er fornøyde, men i overkant av ett av ti barn er ikke fornøyde med nærområdet sitt (figur 8). Tilfredsheten er lavere enn i de nasjonale tallene, men nokså likt mellom bydelene i Groruddalen. Jentene er noe mindre fornøyde med nærområdet enn guttene. Elever med lav sosial bakgrunn er fem prosentpoeng mindre fornøyde med

Figur 10. Deltakelse i faste fritidsaktiviteter fordelt på bydel. Prosent

Figur 9. Prosentandel som er med på faste fritidsaktiviteter.

nærområdet sammenliknet med de som har høy sosial bakgrunn.

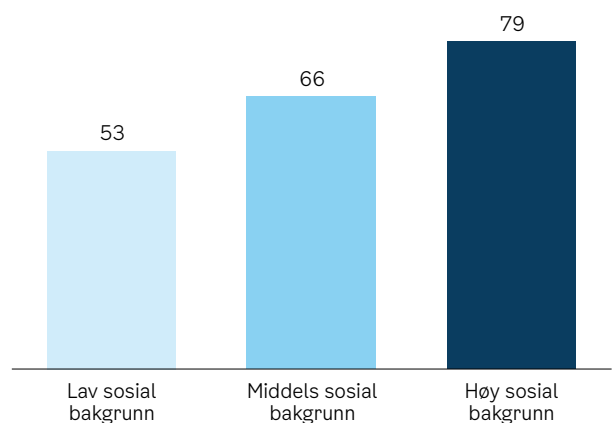
Fritidsaktiviteter

Barna i Groruddalen ligger langt under landsgjennomsnittet når det gjelder deltakelse på faste fritidsaktiviteter. På syvende trinn ligger jentene 25 prosentpoeng under landsgjennomsnittet, og guttene 16 prosentpoeng under.

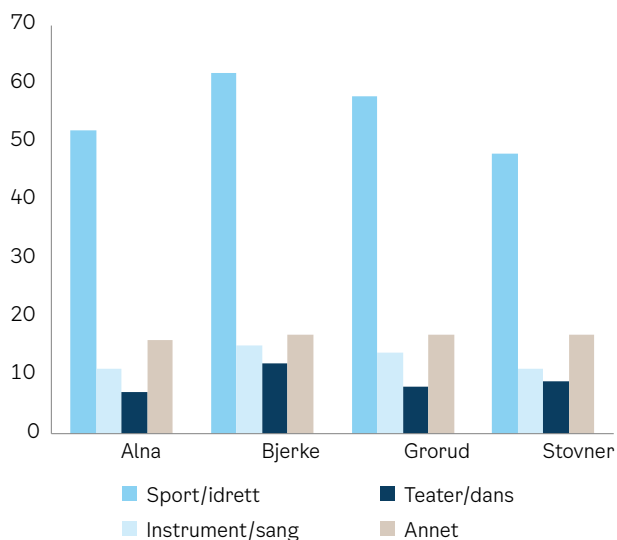
Andelen barn som deltar i faste fritidsaktiviteter er høyest i Bydel Bjerke. 20–29 prosent av barna oppgir at de ikke deltar nå, men at de tidligere har deltatt i faste fritidsaktiviteter.

Blant elever med lav sosioøkonomisk status deltar 53 prosent på fritidsaktiviteter mot 79 prosent blant barn med høy sosial bakgrunn, og differansen , 26 prosentpoeng, er noe høyere enn i de nasjonale tallene. Av de som driver med faste aktiviteter er to

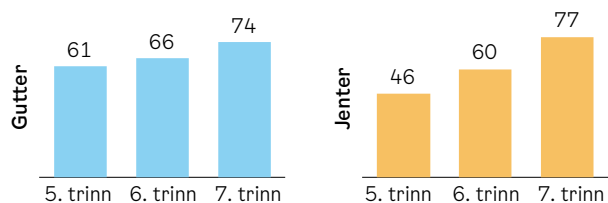
Figur 11. Prosentandel som er med på fritidsaktiviteter etter sosial bakgrunn.

Figur 12. Hvilke fritidsaktiviteter driver elevene med? Prosent av de som deltar i faste fritidsaktiviteter.

Figur 13. Prosentandel som bruker minst 2 timer foran skjerm utenom skolearbeid.

til tre dager i uken det vanligste. Sport og idrett er den aktiviteten de fleste elevene driver med. Figur 13 viser hvilke fritidsaktiviteter elevene driver med.

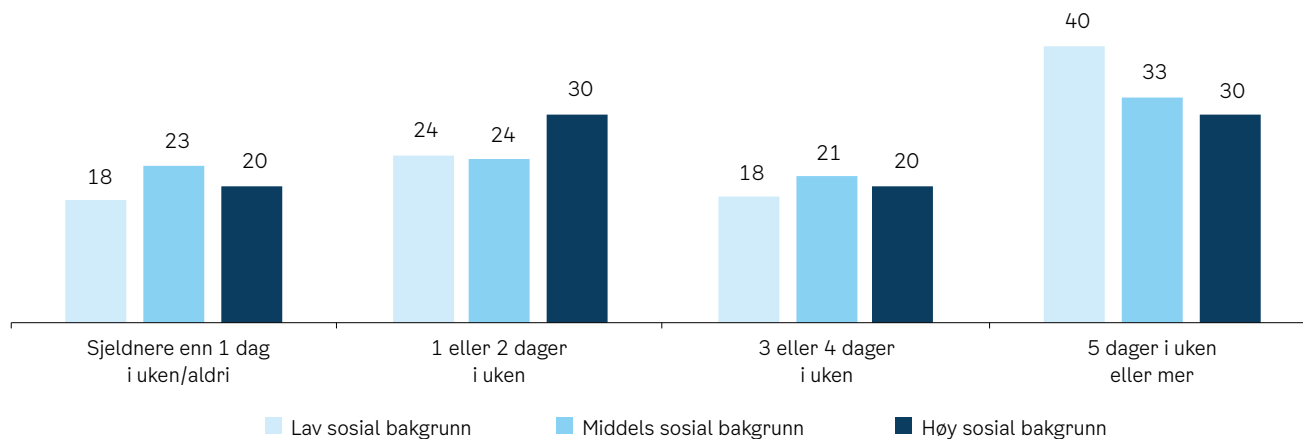
Barna ble også spurt om hvor ofte de deltar på religiøse aktiviteter. Om lag 70 prosent av elevene deltar mindre enn en gang i uka eller aldri i religiøse aktiviteter. For de som deltar er det 1–2 dager i uken som er vanligst, men det er også 2–5 prosent av respondentene som svarer at de deltar i religiøse aktiviteter daglig. Religiøs aktivitet kan være blant aktivitetene som inngår i «annet» i figur 12.

Antall timer foran skjerm utenom skolearbeid tiltar med alderen og på syvende trinn tilbringer tre fjerdedeler av elevene to timer eller mer foran en skjerm om dagen. Guttene bruker mest tid på dataspill, mens jentene bruker mest tid på sosiale medier. Hos guttene holder dataspillingen seg på et nokså jevnt nivå fra 5.–7. trinn, mens for jentene øker bruken av sosiale medier med 25 prosent fra 5. trinn 7. trinn.

Andelen barn som hjelper til med husarbeid fem dager i uken eller mer er høyere i Groruddalen enn i landet for øvrig. Kjønnfordelingen er nokså jevn, men det er ulikheter når det kommer til sosial bakgrunn.

Som det fremkommer av figur 14, hjelper barna med lav sosial bakgrunn mest til hjemme. Fire av ti av disse barna hjelper til hjemme fem dager i uken eller mer, og tallene her er høyere her enn i den nasjonale rapporten. Hva slags husarbeid barna gjør var ikke et

Figur 14. Hvor ofte hjelper eleven til hjemme med husarbeid ut ifra sosial bakgrunn?

spørsmål i undersøkelsen. Deltakelse i fritidsaktiviteter assosieres med mestring og anses som positivt for relasjoner, integrering og psykisk helse.⁵ En rapport fra NOVA viser at ungdommene som kommer fra høyere sosiale lag oftere deltar i organiserte fritidsaktiviteter, mens ungdommene fra lavere sosiale lag bruker mest tid på ulike skjermbaserte aktiviteter.⁶ Blant 10–12-åringer i Groruddalen er det derimot elever med høyere sosioøkonomisk status som tilbringer mest tid på skjerm. Selv om ressursknapphet oppsummeres i forskningen som hovedbarrieren mot deltakelse, kan det også være andre årsaker til at elever ikke deltar i fritidsaktiviteter.⁷ Det kan blant annet være en sammenheng mellom deltakelse og etnisk og kulturell bakgrunn.

Foreldre

De fleste barna (96 %) svarer at de er ganske eller veldig fornøyde med foreldrene sine, og at de liker å tilbringe tid med dem. Elever med lav sosioøkonomisk status er noe mindre fornøyde med foreldrene sine. På spørsmål om hvem de kan snakke med om vanskelige ting, oppgir de fleste (93 %) at det er mor de kan snakke med. Etterfulgt av far og venner. 70 prosent oppgir at de kan snakke med helsesykepleier på skolen. I overkant av 70 prosent sier at de kan snakke med læreren om vanskelige ting. Litt over 60 prosent sier at de kan snakke med «andre», og dette kan være mennesker de treffer på fritiden, for eksempel

trenerne, ledere av fritidsklubber eller ansatte i religiøse organisasjoner.

I figur 15 kommer andel som har svart «helt» eller «litt enig» på spørsmål om foreldrene sine:

⁵ Helsedirektoratet. (2014). Psykisk helse og trivsel i folkehelsearbeidet. Retrieved from Oslo:

⁶ Bakken, A., Frøyland, L. R., & Sletten, M. A. (2016). Sosiale forskjeller i unges liv. Hva sier Ungdata-undersøkelsene. NOVA-rapport, 3, 2016.

⁷ Eriksen, I. M., & Frøyland, L. R. (2017). Levende drabantbyer: Ungdoms deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter i flerkulturelle lokalsamfunn. Rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

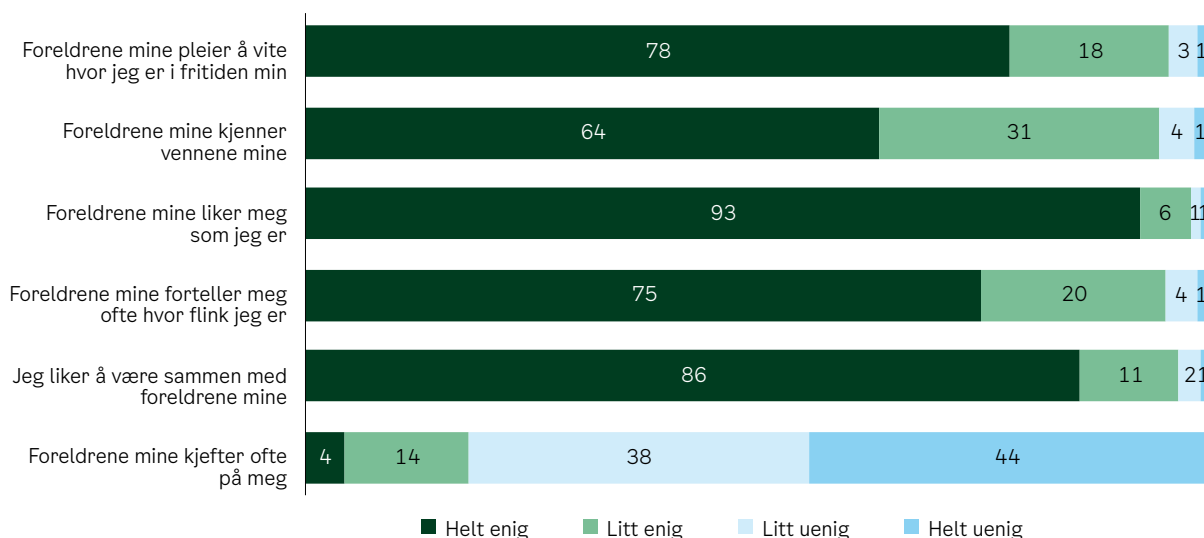
De fleste barna har en god relasjon til foreldrene sine, foreldrene kjenner vennene deres og vet hvor de befinner seg på fritiden. Bortimot to av ti elever oppgir at de får en del kjeft. Det ses lite forskjell mellom bydelene, og tallene er nokså like de nasjonale tallene. Både nasjonalt og i Groruddalen svarer jentene i høyere grad at foreldrene vet hvor de befinner seg på fritiden, og differansen er på 12 prosentpoeng.

Oppsummering

Generelt kan man oppsummere med at 10–12 åringene i Groruddalen, i likhet med landsgjennomsnittet, i stor grad trives i nærområdet, har venner, har et godt forhold til foreldrene sine og trives på skolen. Noe som skiller Groruddalen fra de nasjonale resultatene er at de har nærmere tre ganger så mange elever med lav sosial bakgrunn.

Flere av bydelene i Groruddalen har et høyere gjennomsnitt av familier som bor trangt, innbyggere med

Figur 15. Hvordan barn opplever foreldrene sine.

innvandrerbakgrunn, barnehusholdninger med lav inntekt og lavere grad av utdanning og sysselsetting sammenliknet med Oslo for øvrig.⁸ Dette reflekteres også i Ungdata junior hvor 37 prosent av barna i spørreundersøkelsen kommer i kategorien lav sosial bakgrunn. Konsekvensene av å leve i familier med lavinntekt kan være at barna føler seg stresset, opplever utenforskap og bekymring. «Sosiale, helsemessige og økonomiske utfordringer kan over tid forsterke hverandre og gi økt risiko for marginalisering og fattigdom».⁹

Jenter på 10–12 år i Groruddalen oppgir mer stress, mindre tilfredshet med egen helse, opplever mer mobbing og har lavere skår på flere av spørsmålene som dreier seg om livskvalitet sammenliknet med guttene. De samme tendensene ser man også i den nasjonale rapporten. Jentene driver i mindre grad med fritidsaktiviteter både lokalt sammenliknet med gutter (6 prosentpoeng mindre) og nasjonalt sammenliknet med andre jenter (25 prosentpoeng mindre). På syvende trinn oppgir tre av ti jenter at de ofte eller veldig ofte er stresset, og her ligger Groruddalen høyere enn landsgjennomsnittet. Bortimot to av ti jenter på 7. trinn opplever ofte eller veldig ofte å føle seg triste eller tomme og at de ikke klarer å tenke klart. Også her ligger jentene i Groruddalen høyere enn landsgjennomsnittet. Jentene rapporterer også

mer helseplager som magesmerter og hodepine sammenliknet med guttene, og det samme ser man også i de nasjonale tallene. I tillegg har jentene mer problemer med å sove, og dette øker med alderen. Hva disse rapporteringene betyr bør undersøkes nærmere, både konsekvensene av tilstandene det rapporteres om og årsakene til dem.

I likhet med den nasjonale rapporten kommer barn med lav sosial bakgrunn dårligere ut på en rekke områder. De deltar mindre på fritidsaktiviteter, er mindre fornøyde med nærområdet, føler seg mindre trygge, har i mindre grad noen å være sammen med på fritiden og oppgir oftere at «ingenting er gøy mer». Variansen i prosentpoeng varierer i de ulike kategoriene, og er tidvis marginal. Samtidig kommer barn med lav sosial bakgrunn bedre ut i Groruddalen enn med barn med tilsvarende sosial bakgrunn i den nasjonale rapporten. Dette gjelder blant annet temaene som omhandler opplevd helse og mobbing.

Resultatene fra Ungdata junior kan øken bevisstheten rundt hvordan barna i Groruddalen har det og hva de gjør, og kan gi kommunen og bydelene en pekepinn på hvilke områder de bør jobbe videre med. Kunnskapen kan bidra til utvikling av god oppvekstpolitikk og en bedre folkehelsesituasjon for barn. Funnene kan også bidra til kunnskapsgrunnlaget for videre forskning.

⁸ Oslo Kommune. (2019). Statistikkbanken. <http://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/>

⁹ BufDir. (2018). Om fattigdom. https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Veileder/Om_fattigdom1/

